

તપાગચ્છ ગુર્વાવલી સ્વાધ્યાય

સં. ઉપા. ધુવનચન્દ્ર

પાર્શ્વચન્દ્રગચ્છ જૈન સંઘ, માંડલના હસ્તલિખિત સંગ્રહની પ્રકીર્ણ પત્રોની પોથીમાં એક પત્રમાંથી મળેલી ત્રણ રચનાઓ અહીં રજૂ કરી છે.

તપાગચ્છ ગુર્વાવલી સજ્ઞાયના કર્તા વિ. હીરસૂરિજીના શિષ્ય પण्डित વિजयहंसना શિષ્ય મુનિ વિનયસુન્દર છે. પટ્ટાવલીનાં નામો તો પ્રસિદ્ધ છે, પરન્તુ કવિએ કેટલીક મહત્ત્વની વિગતો પણ સાંકળી છે તે ઇતિહાસનો અભ્યાસીઓને રસપ્રદ જણાશે. જેમકે-

૨૬મા પટ્ટધર સમુદ્રસૂરિ ખુમાણકુલના હતા; માનદેવસૂરિ હરિભદ્રસૂરિના મિત્ર હતા; વિમલચન્દ્રસૂરિ સુવર્ણસિદ્ધિ જાણતા હતા; પેથડશાહે ધર્મકીર્તિગુરુના ઉપદેશથી ૧૦૮ જિનાલયોનો જીર્ણોદ્ધાર કરાવ્યો હતો; વિજયદાનસૂરિ વડલિપુરમાં સ્વર્ગવાસી થયા હતા; વિજયહીરસૂરિના સમુદાયમાં ત્રણ ઉપાધ્યાયો મેરુ સમાન ગણાતા હતા ઇત્યાદિ.

પટ્ટકમાંકમાં ગરબડ છે, પ્રતિમાં જેમ છે તેમ જ અહીં રાખ્યા છે. ગુર્વાવલી પછી વિ. દાનસૂરિની સ્તુતિના શ્લોકો છે, તે અશુદ્ધ અને ત્રૂટક છે છતાં અહીં લીધા છે. ત્યાર બાદ હંસરાજ રચિત વિ. હીરસૂરિગીત છે તે પણ અહીં આપ્યું છે. હીરસૂરિજી મહારાજ પ્રત્યે તેમની વિદ્યમાનતામાં જ સકલ સંઘમાં કેવો ઉત્કૃષ્ટ અહોભાવ પ્રવર્તતો હતો તેનું પ્રતિબિંબ ગુર્વાવલી તથા ગીતમાં જોઈ શકાય છે.

(૧)

સકલ સુરાસુર સેવિત પાય । પ્રણમી વીર જિણેસરરાય ।

તસ શાસનિ ગુરુપદ પટધરૂ । ભગતિદં થુણસ્યું સોહાકરૂ ॥૧॥

પહિલતં પ્રણમતં ગોતમ સ્વામિ । ૧ સર્વસિદ્ધિ હુઈ જસ લીધઈ નામિ ।

સુધર્મ સ્વામિ ૨ પંચમ ગણધર । જંબૂસ્વામિ ૩ નામિ જયકાર ॥૨॥

પ્રભવસ્વામિ ૪ તસ પટધર ૫ નમત । શય્યંભવ પટધર પાંચમડ ।

યશોભદ્ર ૬ ભદ્રબાહુ ૭ મુર્ણિદ । થૂલભદ્ર ૮ નમતાં આણંદ ॥૩॥

तेहना शिष्य दोह पटभार । सूरेश्वर गुणमणि भंडार ।
 आर्य महागिरि आर्य ९ सुहस्ति । संप्रति राजगुरु घणी प्रशस्ति ॥४॥
 श्रीकौटिककाकंदक सूरि । इंद्रदित्र १० दिन(त्र)सूरि १२ गुणभूरि ।
 तस पाटे सीहगिरि १३ श्रीवयरस्वामी । १४ वज्रसेन १५ गुरु नमउं सिरनामि ॥५॥
 नागेंद्रादिक कुल हुआ च्यार । पणि हुउ चंद्रगच्छ विस्तारि ।
 चंद्रसूरि १६ चंद्र यम निर्मलउ । सामंतभद्रसूरि गुणनिलउ ॥६॥
 देवसूरि अभिनवदेवसूरि १७(१८) । प्रद्योतनसूरि १९ शमसुख पूरि ।
 शांतिस्तवकर श्रीमानदेव २० । मानतुंग २१ सूरि कृतसूरसेव ॥७॥
 वीराचार्य सूरि २२ जयदेव २३ । देवानंद गुरु २४ प्रणमउं हेव ।
 विक्रमसूरि २५ सूरि नरसिंह २६ । सामुद्रसूरि खुंमाण-कुलसिंह ॥८॥
 हरिभद्रसूरि मित्र मानदेव २७ । विबुधप्रभ गुरु २८ सारउं सेव ।
 जयानंद सूरि २९ रविप्रभ वली ३१ । यशोदेवसूरि नमउं ३२ मनुगुली ॥९॥
 विमलचंद्रसूरि ३३ सोवनसिद्धि । उद्योतनसूरि ३४ बहुत प्रसिद्ध ।
 सर्वदेवसूरि महिमावंत पाटि ३५ । ज्ञानादिक गुणनई नही घाटि ॥१०॥
 अर्बुदपरिसरि टेलीगामि । शुभमुहुरति वड वडतरु ठामि ।
 आठ पटोधर गुरु थापनां । करतां भय भांगा पापनां ॥११॥
 वडगच्छ नाम हुउं ते भणी । आज लगइं तस महिमा घणी ।
 रूपश्री गुरुश्री देवसूरि ३६ । सर्वदेवसूरि ३७ नमउं गुणभूरि ॥१२॥
 यशोभद्रसूरि ३८ श्रीनेमिचंद्र । तस पटि प्रणमउं श्रीमुनिचंद्र । ४०
 अजितदेवसूरि ४१ महिमावंत । वादीदेवसूरि अतिबलवंत ॥१३॥
 विजयसिंहसूरि ४३ करउं प्रणाम । सोमप्रभ ४५ सूरिनउं लिउं नाम ।
 तास पट्टि गुरु श्रीमणिरत्न । सूरि ४६ सुगुरु मंडलि सिरिरत्न ॥१४॥
 वड तपगछ जलनिधि चंद्रमा । जगचंद्र विमलआतमा ।
 संवत बार पंच्यासी वरसि । तिणि तपगछ थापिउ मन हरसि ॥१५॥
 तस पाटे सूरि श्रीदेवेंद्र । विद्यानंदसूरि सदा अतंद्र ४८ ।
 सुविहित यति गुरु श्रीधर्मघोष । धर्मकीर्ति गुरु कृतगुणपोष ॥१६॥
 मालव मंडलि मंडपिदुर्गि । पृथ्वीधर साह गुरु संसर्गि ।
 अठहुतरि जिणहर उधरी । निज संपद सुकृतारथ करी ॥१७॥
 सोमप्रभसूरि ४९ तस पटि भलउ । सोमतिलकसूरि ५० गुणगण निलउ ।

श्रीदेवसुंदरसूरि ५१ मुनिराय । ज्ञानसागरसूरि प्रणमउं पाय ॥१८॥
 श्रीसोमसुंदर सूरि ५३ तस पटि धणी । अष्टविध गणिसंपद जस घणी ।
 मुनिसुंदरसूरि ५४ अतिगुणवंत । रत्नशेखरसूरि ५५ महिमावंत ॥१९॥
 श्रीलक्ष्मीसागर ५६ सूरिद । सुमतिसाधुसूरि ५७ नमउं मुणिद ।
 हेमवरण जिम निरमल काय । हेमविमलसूरि ५८ नमउं मुनिराय ॥२०॥
 तस पटि गुरु मुनिजनअवतंस । युगप्रधान सम जास प्रसंस ।
 आनंदविमलसूरि ५९ आनंदकार । दूरि करिउं जेणइं सिथिलाचार ॥२१॥
 भव्यजीव प्रतिबोध्या घणा । गीतारथ मुनिनी नहीं मणा ।
 उदयवंत शासन तिहां थयउं । कलि कसमल सवि दूरइं गयुं ॥२२॥
 विजयदान दायक सपराण । श्रीविजयदानसूरि ६० शासन भाण ।
 विजयवंत शासन तिहां करी । वडलिपुरि पामिउं सूरपुरी ॥२३॥
 संप्रति विजयमान गुरुगज । तस पटि ध्रुवजिम अविचल राज ।
 श्रीहीरविजयसूरि ६१ सुगुरु मुणिद । तां प्रतपउं जां मेरु गिरिद ॥२४॥
 श्रीआचारय पदवी धार । श्रीविजयसेनसूरि गुणधार ।
 तस पट वर मणितिलक समान । उदयवंत हु जुगप्रधान ॥२५॥
 श्रीधर्मसागर उवझाय प्रधान । विमलहरष निरमल अभिधान ।
 कल्याणविजयगुरु करइ कल्याण । त्रिणिउ उवझाय गछि मेरु समाण ॥२६॥
 श्रीविजयहंस पंडित धुरि लीह । इम अनेक पंडित धुरि सीह ।
 सुविहित साधु साधवी जेह । दिनि दिनि उदयवंत हु तेह ॥२७॥
 तपगछ गुरुनी गुर्वावली । भगति भणत पुहती मनरुली ।
 अनु अनुकमि लेई नाम । विनयसुंदर करइ तास प्रणाम ॥२८॥

इति श्री तपागच्छ गुर्वावली स्वाध्यायः । कृतः पंडित विनयसुंदर
 गणिना । शुभंभवतु । कल्याणमस्तु ॥
 पंडित विजयहंस गणि शिष्य जयविजयेन लिपिकृतः स्वाध्यायः ॥
 कल्याणमस्तु ॥

(२)

[गुरुस्तुति]

श्री नाभिनंदन जिनेषु कुरुष्व शांते । शांतिं सतामभयदा कर्ता गमार्हद्यक्षः
प्रभो विजयदान गुरोः प्रसन्न ॥१॥

श्रीतीर्थराजः पदपद्म सेवा-हेवाकि देवासुर-किनेरेश ।

गंभीरगीस्तास्तरा वरेण्य । प्रभावदाता ददतां शिवं वः ॥१॥

कल्याणसारसविता नहरिक्ष मोह । कंतरवा रणसमान जवाद्य देव ।

धर्मार्थकामद महोदय वीरधार । सोमप्रभाव परमागम सिद्धिसूरे ॥१॥

(३)

[विजयहीरसूर गीत]

हीरजी, तंबोले सोहइ नवरस रंगा ।

तेरे गुन बहु हीरविजयसूरि । पुरुषरयण तुंहि चंगा ॥१॥

तंबोले पान सुधारस वाणि तुम्हारी गाजति नई जउं गंगा रे ।

करण पवित करती दुख हस्ती । होवति निरमल अंगा ॥२॥ हीरजी तंबोले०

सो प्यारी सारी तुम सेवा, अहनिंसि करइ रही संगी रे ।

सो नर सुख संपति जय पामइ । कीरति आय अभंगा रे ॥३॥ हीरजी तंबोले०

साचुं नाथीनंदन कइसउ, उर काचउ सह जाणउ रे ।

हंसराज कहइ मुगतिनउ अरथी । तंबोल या मुखि आणउ रे ॥४॥ हीरजी तंबोले०

